

# Atkritumu plūsmas kontrolē

Lilija Dukaļska  
Valsts vides dienests

11.03.2022.

# Atkritumu plūsma

**Radītājs**

**Apsaim-  
niekotājs**  
(R12)

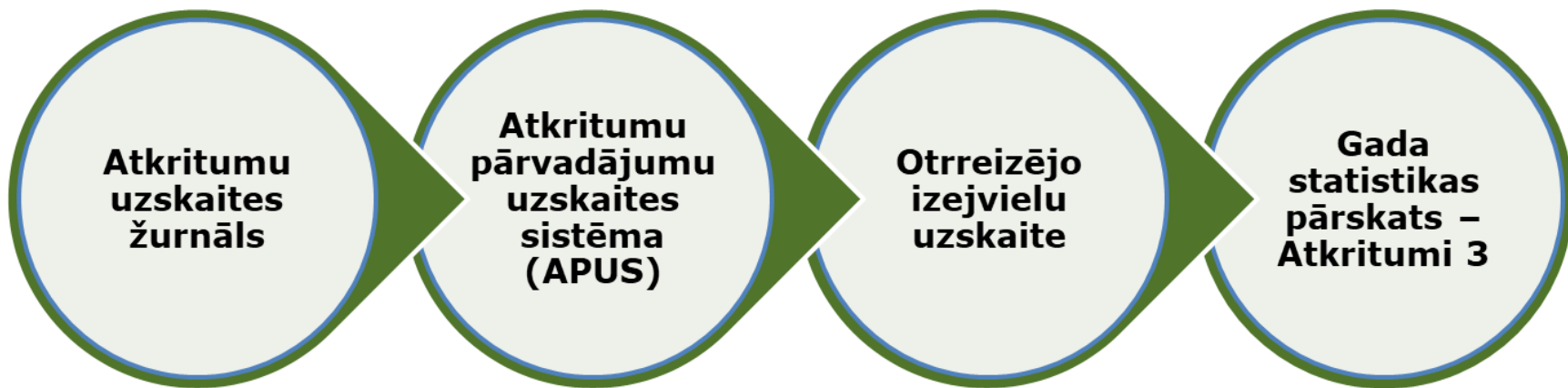
**Tirgotājs  
Starpnieks**

**Apsaim-  
niekotājs**  
(R1-R11)

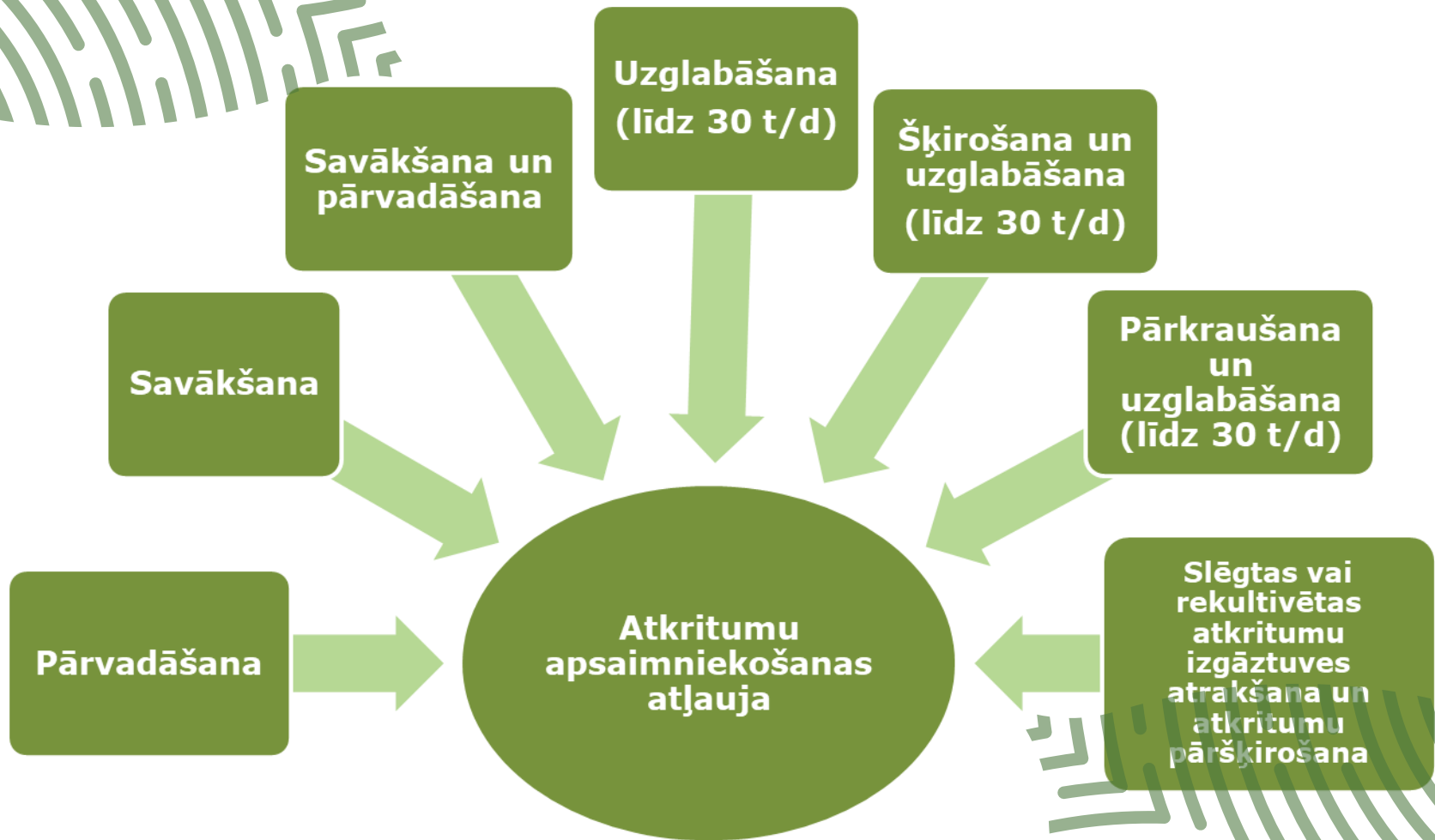
**Atkritumu  
beigu  
statuss**



# Informācija par atkritumu plūsmu



**ATĻAUJA**



# Atkritumu apsaimniekošanas atļauja

## Savākšana

### No kā?

Radītājiem stacionārās vietās

### Kur?

- šķiroto atkritumu savākšanas laukumos
- atkritumu šķirošanas un pārkraušanas centros vai stacijās
- atsevišķu veidu bīstamo atkritumu vai ražošanas atkritumu savākšanas punktos (vietās)
- izlietotā iepakojuma pieņemšanas punktos

## Savākšana un pārvadāšana

### No kā?

Radītājiem (arī jaunajiem)

### Kā?

Izbraucot pie klientiem, formējot vai neformējot saliktu pārvadājumu.

**Radītājs atkritumus nodod apsaimniekotājam, kurš ir atbraucis**

- savākšanai seko pārvadājums uz reģenerācijas vai apglabāšanas iekārtu
- nogādāšana reģenerācijas vai apglabāšanas iekārtā savā, nevis atkritumu radītāja vārdā

## Pārvadāšana

### Kā?

Pašpārvadājums  
Komercepārvadājums

- sniedz **tikai** pārvadāšanas pakalpojumu citām personām (komercepārvadājums)
- pārvadā savus radītos atkritumus (pašpārvadājums)
- pārvadā atkritumus starp savām atkritumu apsaimniekošanas iekārtām (pašpārvadājums)

Izmantojot atkritumu  
aizpildīšanai, no

Atkritumu  
uzglabāšana  
pirms  
reģenerācijas  
R13

Atkritumu  
apglabāšana  
poligonā (D1)

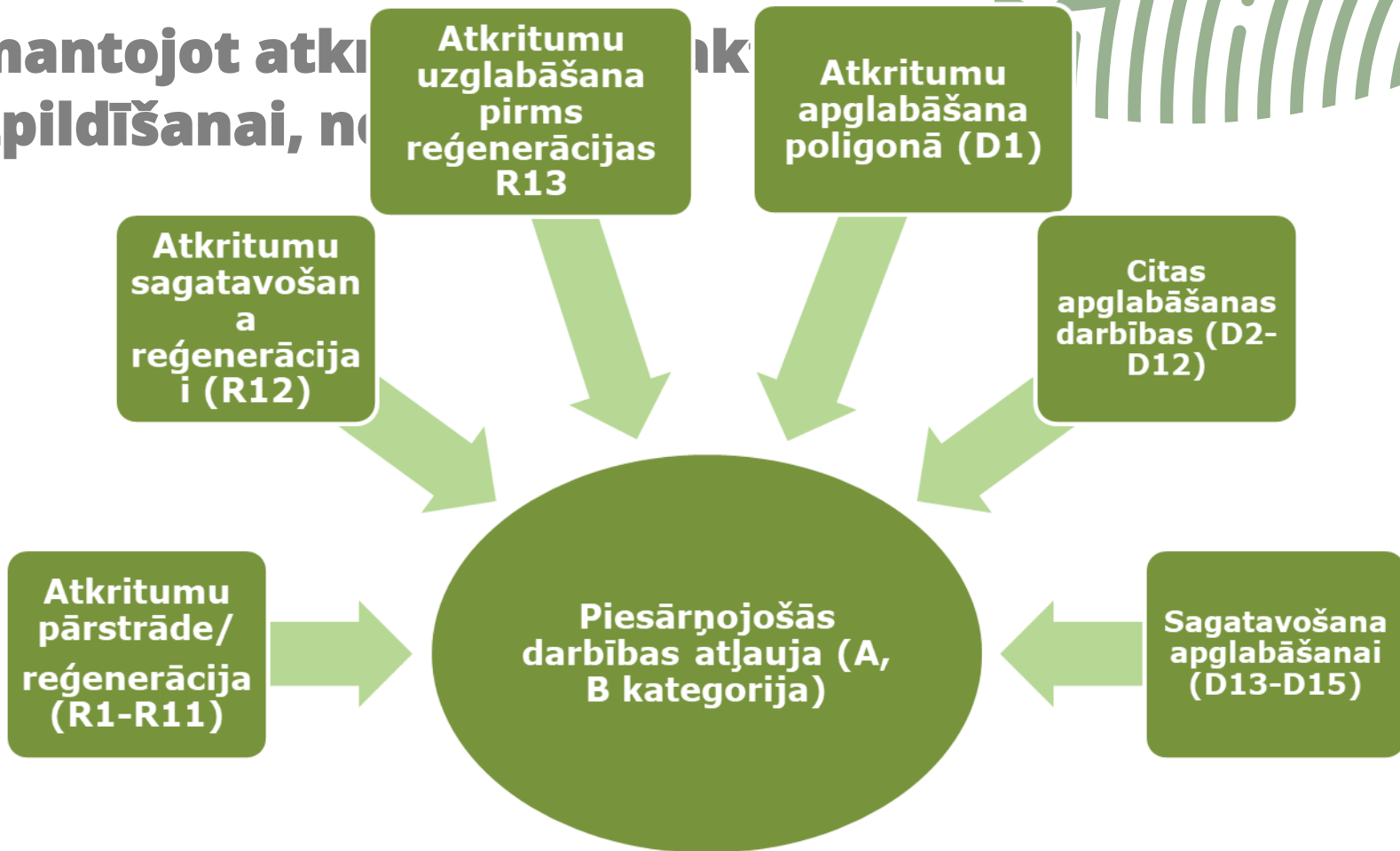
Atkritumu  
sagatavošan  
a  
reģenerācija  
i (R12)

Citas  
apglabāšanas  
darbības (D2-  
D12)

Atkritumu  
pārstrāde/  
reģenerācija  
(R1-R11)

Piesārņojošās  
darbības atļauja (A,  
B kategorija)

Sagatavošana  
apglabāšanai  
(D13-D15)



# Atkritumu plūsmas izsekojamību nodrošina

- ✓ Pareiza atkritumu klasifikācija
- ✓ Ar atbilstošām atkritumu klasēm aprakstīta plūsma un veiktās apsaimniekošanas darbības
- ✓ Korekti aprakstīta darbība atļaujā (t.sk reģenerācijas darbību kodi)
- ✓ Korekta atkritumu uzskaitē uzņēmumā
- ✓ Laikā un korekti sagatavotas APUS pavadzīmes, pārrobežu sūtījumu dokumenti, Atkritumi 3 pārskats



# Sadarbības partnera izvēles kritēriji

## Derīga atļauja

- Termiņš & finanšu nodrošinājums
- Atkritumu klases un apjomi (t.sk vienlaicīgā uzglabāšanā);
- Nav kontrolējošo iestāžu noteiktu darbības ierobežojumu

## Apsaimniekošanas darbības organizācija

- Reģenerācijas darbība (pagaidu vai gala pārstrāde)
- Reģenerācijas efektivitāte
- Atkritumu uzglabāšanas ilgums pirms reģenerācijas
- Atkritumu uzkrāšanas risks/nepietiekama jauda

## Reputācija

- Kas izskanējis publiskajā telpā
- Iesaistītās personas



# Atkritumu plūsmas kontrole

## Ienākošā plūsma

- **atkritumu izcelsme** - no kurienes (tiešie radītāji vai citi apsamniekotāji) un no kāda procesa atkritumi ir nākuši, vai klasifikācija atbilst procesam
- **kādā veidā atkritumi piegādāti** – paši organizē transportu vai klients piegādā, vai ir saņemtas nepieciešamās atļaujas;
- **uzskaite** - datu sakritība žurnālos, APUS, Atkritumi 3, atsevišķi uzskaitīti visi atkritumu veidi
- **pārrobežu sūtījumu prasības** – ievērotas procedūras, korekti aizpildīti dokumenti

# Atkritumu plūsmas kontrole

## Darbības iekārtā

- **atbilstība atļaujas nosacījumiem** – atkritumu veidi, apjomi, darbības veids
- **uzglabāšana** - pirms un pēc apsaimniekošanas darbības, notiek tam paredzētajās vietās
- **uzkrājumu veidošanās** – jauda atbilst apjomam
- **reģenerācijas procesa efektivitāte**
- **atkritumu sajaukšanas riski**
- **atkritumu klasifikācija** raksturo veiktās darbības – atkritumus nepārklasificē bez reģenerācijas darbībām, korekta radīto atkritumu klasifikācija
- **noslēgtie līgumi ar RAS**

# Atkritumu plūsmas kontrole

## Izejošā plūsma

- **atkritumu un/vai materiālu tālāka apsaimniekošana** – kam atkritumus nodod
- **beigu statuss** – vai tas ir sasniegts un pamatots
- **otrreizējo izejvielu uzglabāšana** – laiks un apstākļi
- **atkritumu izvešana** - vai izvesti visi atkritumi, kas un kā atkritumus izved, vai ir nepieciešamās atļaujas
- **uzskaite** - datu sakritība žurnālos, APUS, Atkritumi 3, atsevišķi uzskaitīti visi atkritumu veidi
- **pārrobežu sūtījumu prasības** – ievērotas procedūras, korekti aizpildīti dokumenti

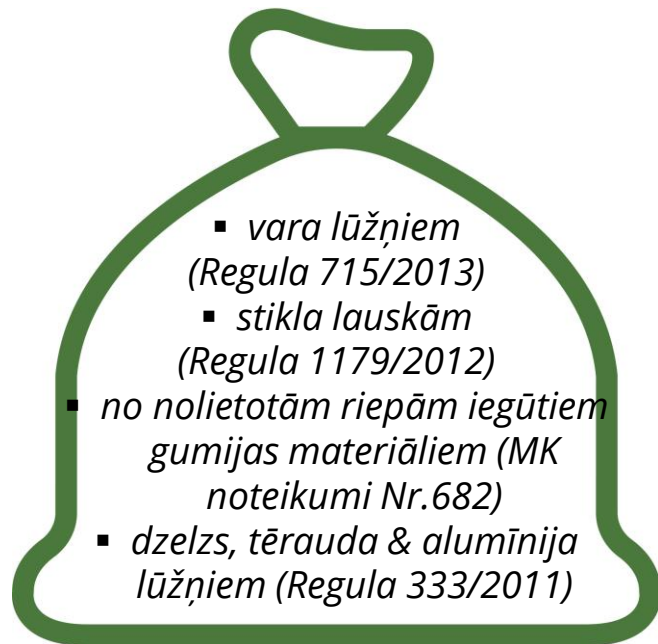
# Atkritumu beigu statuss



Atkritumus no ražotnes A, nogādā reģenerācijas iekārtā B, ražotne C izmanto reģenerētos atkritumus kā otrreizējo izejvielu.

Reģenerēto materiālu var uzskatīt par atkritumu beigu statusu sasniegušu, ja tas atbilst noteiktiem nosacījumiem. Papildus var būt attiecināmi tiesību akti par ķīmiskajām vielām un produktiem (REACH)

# Atkritumu beigu statuss – kritēriji



- *vara lūžņiem (Regula 715/2013)*
- *stikla lauskām (Regula 1179/2012)*
- *no nolietotām riepām iegūtiem gumijas materiāliem (MK noteikumi Nr.682)*
- *dzelzs, tērauda & alumīnija lūžņiem (Regula 333/2011)*

**IR NOTEIKTS**



- *būvgružiem*
- *gruntij pēc attīrīšanas darbībām*
- *pelniem no biomasas sadedzināšanas iekārtām*
- *plastmasai*
- *koksnei*
- *poligonos radītajam kompostam*
- *atstrādātām eļļām un tām līdzīgiem naftas produktiem*

**JĀNOSAKA**

# VVD atkritumu beigu statusa izvērtēšanas komisija



**IZVEIDOTA:** 17.03.2020

**UZDEVUMI:** izvērtēt piesārņojošo darbību atļauju iesniegumus, vai tajos pietiekamā apmērā ir izstrādāti kritēriji atkritumu beigu statusa piemērošanai;

sniegt priekšlikumus atļauju nosacījumiem, lai operatori var sasniegt un nodrošināt atkritumu beigu statusa kritērijos definētās prasības.

**KOMISIJAS SASTĀVS:** Valsts vides dienesta un Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas un amatpersonas

**REZULTĀTI: IZSKATĪTI iesniegumi par būvgružiem, riepu blokiem, attīrītu grunti, stiklu; naftas produktiem, pelniem**



# Atkritumu beigu statusa piemērošanas kritēriji



**MK «Noteikumos par atkritumu klasifikatoru un īpašībām, kuras padara atkritumus bīstamus» iekļauti atkritumu beigu statusa kritēriji:**

- paredzēts **izmantot noteiktam nolūkam**
- **pastāv tirgus / pieprasījums**
- **atbilst** normatīvajos aktos noteiktajām **tehniskajām prasībām** šādas vielas vai priekšmeta turpmākai izmantošanai
- izmantošana **nerada negatīvu ietekmi uz vidi un cilvēku veselību**

**Atkritumu direktīva paredz, ka, izstrādājot kārtību kādā dalībvalstī tiek piemērots beigu statuss, tiek definēti:**

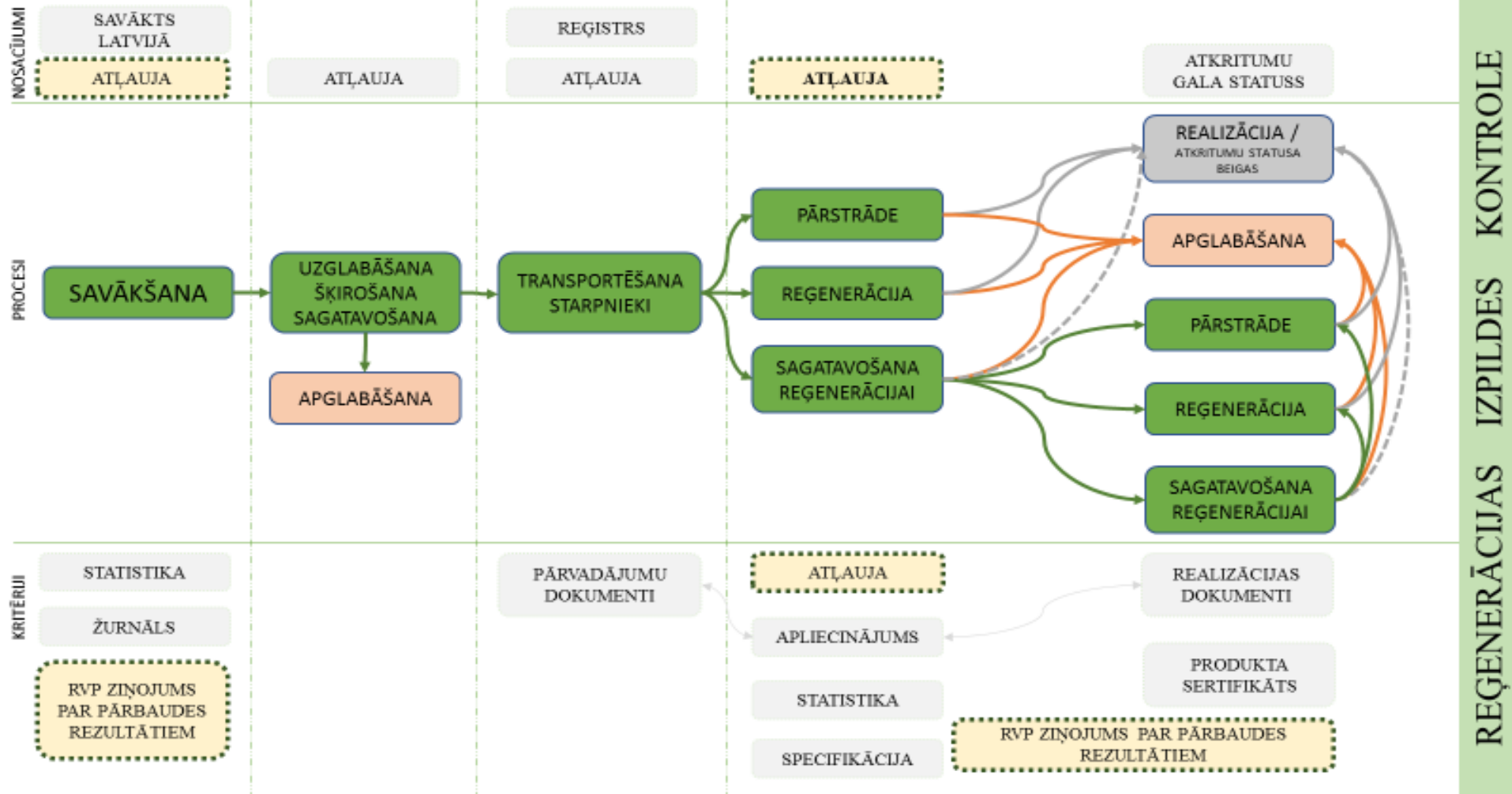
- **atkritumi**, ko atļauts izmantot kā materiālu reģenerācijas darbībai
- atļautie **apstrādes procesi** un metodes
- standartiem atbilstoši **kvalitātes** kritēriji atkritumu beigu statusu sasniegušajiem **materiāliem**
- prasības **kvalitātes vadības** sistēmai
- prasības attiecībā uz **atbilstības apliecinājumu**

# Kvalitātes kontroles procedūra

- ✓ Kādus atkritumus izmantos (klases, plānotie apjomi, kvalitāte)
- ✓ Kā nodrošinās uzskaiti
- ✓ Kā nodrošinās analīžu veikšanu (kas to darīs, ar kādu intervālu, pie kādiem nosacījumiem)
- ✓ Rīcības neatbilstību gadījumā visos posmos
- ✓ Kā īstenos iekšējo kontroli un risku vadību visos posmos, kas būs atbildīgs
- ✓ Materiāla kvalitātes standarts
- ✓ Atbilstības apliecinājumu saturs







REĢENERĀCIJAS IZPILDES KONTROLE

ATKRITUMU PĀRVADĀJUMU PAVADZĪMES (APUS)



Pārskatu sistēma atvērta līdz  
14.martam



# Valsts vides dienesta proaktīvie pasākumi

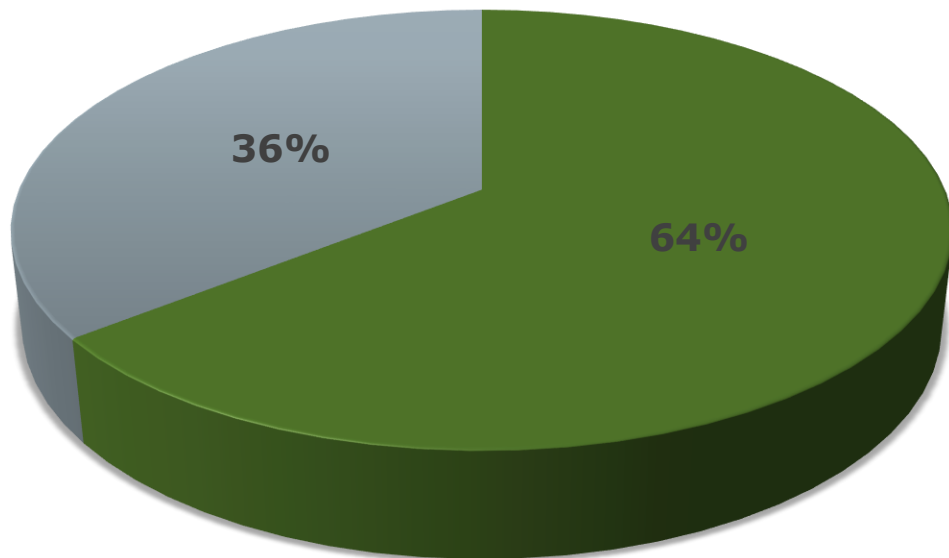
## Atgādinājumi:

- ✓ Par finanšu nodrošinājumu termiņiem
- ✓ Par pārskatu iesniegšanu
- ✓ Par atļauju termiņiem

Ja pienākums ir izpildīts – atgādinājums nav jāņem vērā



# Finanšu nodrošinājumu statistika (21.01.2022)



■ Ir ■ Nav



# Finanšu nodrošinājumu statistika

<b>A, B kategorijas atļaujas</b>			
	<b>13.04.2021.</b>	<b>11.10.2021.</b>	<b>21.01.2022.</b>
Izsniegto atļauju skaits, kurām nepieciešams FN	378	374	<b>363</b>
FN ir	250 (67 %)	259 (69 %)	<b>245 (67 %)</b>
FN nav	128 (33 %)	115 (31 %)	<b>118 (33 %)</b>



# Finanšu nodrošinājumu statistika

<b>Atkritumu apsaimniekošanas atļaujas</b>			
	<b>13.04.2021.</b>	<b>11.10.2021.</b>	<b>21.01.2022.</b>
Izsniegto atļauju skaits, kurām nepieciešams FN	359	359	<b>364</b>
FN ir	242 (67 %)	264 (74 %)	<b>258 (71 %)</b>
FN nav	117 (33 %)	95 (26 %)	<b>106 (29 %)</b>



# Finanšu nodrošinājumu statistika

<b>Atkritumu tirgotāju un starpnieku reģistrācijas</b>			
	<b>13.04.2021.</b>	<b>11.10.2021.</b>	<b>21.01.2022.</b>
Izsniegto atļauju skaits, kurām nepieciešams FN	132	120	<b>108</b>
FN ir	23 (17 %)	34 (28 %)	<b>34 (31 %)</b>
FN nav	109 (83 %)	86 (72 %)	<b>74 (69 %)</b>



# Izmaiņas no 1. aprīļa



## Atļauju pārvalde:

- centralizēta atļauju izsniegšana
- vienota pieeja visā Latvijā

## Atkritumu aprites departaments

- RAS uzraudzība
- DRN maksātāju centralizēta kontrole
- atkritumu plūsmu analīze
- atkritumu apsaimniekošanas kontroles uzraudzība

**Kontroli nemainīgi īstenos reģionālo vides pārvalžu inspektori**







**Paldies par uzmanību!**

